

МОТИВИ

на Ерна Якова- Павлова - кандидат за член на ВСС

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Приех номинацията за участие в процедурата за избор на членове на Висшия съдебен съвет с ясното съзнание, че личните, професионални и нравствени качества на всеки един от кандидатите, както и уменията им да решават професионалните проблеми, ще бъдат обсъждани и критично оценявани от магистратите, предвид високите изисквания и очаквания към начина на работа на управляващия орган на съдебната власт.

В същото време промяната в правилата за избор на принципа „един магистрат – един глас“ внася онзи елемент на състезателност, който допълнително ме мотивира да поема това предизвикателство и да се боря за доверието на магистратската общност.

Продължителният ми трудов стаж, предхождащ професионалния ми опит като съдия е формирал у мен широта на погледа, отговорност, съзнание за екипност и разбиране на необходимостта от добри колегиални отношения.

На номинацията ми от колегите съдии, гледам и като оценка за способностите ми разумно и последователно да защитавам позиции и да разрешавам възникналите проблеми в дух на диалог и толерантност, с разумен компромис и коректност. Работата в Районен съд-Варна, при висок интензитет на натоварване, в колектив с широк възрастов диапазон и спектър от компетентности, със значителна численост /сега от 219 души/, е възможност да прилагам на практика знанията си за управление на персонал. Балансираният подход при разпределение на функциите и задълженията, с отчитане на личните и професионални качества на всеки, е моят начин да постигам мотивация и ангажираност с търсения краен резултат. Въпреки сериозните кадрови изпитания, през които Районен съд-Варна премина, се запазиха както добрия тон в колегиалните отношения, така и установените много добри показатели за срочност и качество на правосъдната работа.

Ефективното и ефикасно управление на финансови средства, и контролът при разходването им са част от уменията, които съм придобила в работата ми в данъчната администрация, а след това усъвършенствах като административен ръководител на един от най-натоварените съдилища в България в условията на перманентно рестриктивен бюджет.

Въвеждането на стандарти и утвърждаването на добри практики в работата, създаването на специализирани съдебни състави за детско правосъдие /в рамките на проект на Министерство на правосъдието/, успешното функциониране на Центъра за съдебна

медиация – са функция от участието на съда като партньор в различни проекти. На практика те са тест за инициативност, решителност и креативност при работа в екип. Прилагането на тези умения в управлението на съдебната власт е изключително необходимо с оглед предстоящото въвеждане на електронно правосъдие и оптимизиране на съдебната карта.

Ежедневните служебни контакти, участието ми в различни инициативи свързани със създаване на базисна правна култура на ученици, практиката ми като хоноруван асистент при обучението на юристи и специализираните обучения, усъвършенстваха комуникационните ми умения. Считам, че те са важна предпоставка за успешната работа на колективния орган за управление, тъй като най-сполучливите и устойчиви решения за съдебната система могат да се постигнат единствено в резултат на разумен диалог, гарантиращ обмен на добри практики и инициативи между съдилищата.

В заключение искам да заявя убеждението си, че в основата на модерното управление на съдебната власт стои приемствеността и надграждането чрез въвеждане на нови, адекватни управленски практики и решения. В резултат на това можем да постигнем качествено правораздаване, основано на принципите за законност, прозрачност и независимост, които винаги съм споделяла.

С уважение,

К О Н Ц Е П Ц И Я

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

изготвена на осн. чл.29в, ал. 4 от ЗСВ

от Ерна Якова- Павлова – кандидат за член на ВСС

В следващите месеци пред съдебната власт на Република България предстои отговорен избор. Като част от съдийската общност и като човек свикнал да се справя с житейските и професионални предизвикателства, приемам гласуваното ми доверие и подкрепата на колегите от българските съдилища за участие в избора за Висш съдебен съвет. В изпълнение на задължението ми като кандидат за член на ВСС, представям своята концепция за развитието и промяната в работата на ръководния орган на съдебната власт през следващия му мандат.

В основата на концепцията стои разбирането за ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ като за ЛИЦЕТО НА ПРАВОСЪДНАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРИЯ, доколкото е онзи колективен орган, оправомощен от Конституцията и закона да представлява съдебната власт. В този смисъл, въпрос на морален ангажимент и лична отдаденост на всеки от членовете на новия ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ, мандат 2017 – 2022 г., е ВСС да се утвърди и устойчиво възприема като безпристрастен, прозрачен и стабилен колективен орган – гарант за отстояване на независимостта на съдебната власт и отделния магистрат, защитник на обществения интерес за равен достъп и качествено правосъдие, и пример за провеждане на последователна, принципна и предсказуема управленска и кадрова политика в съдебната система.

Висшият съдебен съвет, с оглед правната уредба на статута и ролята му, осъществява легитимното представителство на съдебната власт при съблюдаване на основните конституционни принципи за утвърждаване върховенството на закона, разделението на властите и осигуряването на независимостта на съдебната система. Правомощията на ВСС да определя състава и да решава въпроси за организацията на дейността на съответната система от органи, да приема проекта за бюджет на съдебната власт, да управлява и финансово обезпечава дейността ѝ, да взема решения относно кариерното и професионално

развитие на магистратите, формират многопластовата му отговорност за отстояване на авторитета на съдебната власт в обществото.

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ

Концепцията е съобразена с Актуализираната Стратегия за продължаване на реформата на съдебната система, с утвърдената Комуникационна политика и Комуникационна стратегия на ВСС, с препоръките в Доклада на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка от м. януари 2017 г. В основата ѝ са европейските стандарти за независимост, ефективност, прозрачност и отчетност на съдебната власт в унисон с професионалните и етични стандарти за работа.

С концепцията се цели провеждане и утвърждаване на ясни и открити политики за планиране и управление на съдебната система, както и да се предложат мерки за надграждане на прилаганите добри практики и постигане на устойчивост по отношение на същите, в условията на отчетност и публичност. Следването на приоритетни цели е начинът за утвърждаване на Висшия съдебен съвет като безпристрастен и независим колективен орган на власт, който взема важните решения за дейността на съдебната система, където законите се прилагат компетентно и еднакво спрямо всички физически и юридически лица, а на работещите в нея се гарантира възможност да изразяват своята независимост чрез професионализъм, морал и почтеност.

Концепцията се базира на виждането ми, че утвърждаването на авторитета и ролята на Висшия съдебен съвет, предполага гравивен анализ и оценка на свършеното и предприетите действия от предходните състави на ВСС. На тази база следва да се набележат нови мерки и сфери на дейност с цел оптимизиране на работата му в отделни направления. Неизменно това включва също търсенето на диалог и взаимодействие с граждански и професионални организации. Техният „външен поглед“ и експертиза, освен допълнителен коректив, дават обобщена представа за съизмеримост на процесите и за препоръките на обществото към правосъдната система. По този начин могат да се стимулират и процесите на унифициране на съдебно-административни процедури и модернизацията на съдебната система.

Концепцията е основана и на разбирането, че Висшият съдебен съвет, като специфичен избран колективен орган на съдебната власт,

призвана да закриля съществуващия правен ред и правна стабилност, има ключова роля за подобряване на имиджа и доверието в съдебната система, за издигане на авторитета на т.нар. Трета власт и за възстановяване на професионалната чест и достойнство на Българския Магистрат.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Изложението на концепцията отразява разбирането ми за дейността на Висшия съдебен съвет, структурирано в пет приоритетни направления:

- I. НЕЗАВИСИМОСТ И ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И НА ОТДЕЛНИЯ МАГИСТРАТ
- II. ГРАНТИРАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП И КАЧЕСТВЕНО ПРАВОСЪДИЕ
- III. УПРАВЛЕНИЕ, БЮДЖЕТ И МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ
- IV. КАДРОВА ПОЛИТИКА, УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, КАРИЕРНО ИЗРАСТВАНЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА МАГИСТРАТИТЕ
- V. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ПОВИШАВАНЕ НА ДОВЕРИЕТО В СЪДЕБНАТА ВЛАСТ.

Тези приоритетни направления са взаимосвързани и не отразяват в пълнота целия спектър от отговорности и ангажименти пред новия състав на ВСС. Набелязаните идеи и мерки по приоритетните направления обхващат състоянието на вътрешната и външна среда, процесите и отношенията в магистратската общност, администрацията в органите на съдебната власт, очакванията и разбирането на обществеността и представителите на другите власти (изпълнителна и законодателна) за работата на Висшия съдебен съвет, както и желаната промяна. Активната работа на новия състав на ВСС в дух на конструктивен диалог и при балансиран подход в постигането на набелязаните приоритети ще допринесе за такава среда, която да позволи утвърждаването на отговорността, отчетността и ефективността на този ръководен орган като стил на работа.

I. НЕЗАВИСИМОСТ И ОТЧЕТНОСТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И НА ОТДЕЛНИЯ МАГИСТРАТ

Сравнително невисоката правна култура на част от обществото позволява формирането в публичното пространство на различни политически, икономически и медийни внушения за работата на правосъдната система. Това създава нереалистично обществено разбиране за ролята и значението на независимостта на съдебната власт и на отделния магистрат, на функциите и отговорностите на ВСС като колективен управленски орган и подкопава доверието в цялата съдебна система. От първостепенна важност пред новия Висш съдебен съвет са активният диалог с магистратската общност от една страна и широкото конструктивно взаимодействие с другите власти и институциите в държавата от друга. По този начин ще се осигури синхрон между провежданите политики и обществените очаквания, така че да не бъде накърнявана независимостта на съдебната власт.

Само водената при ясни правила последователна и принципна политика на ВСС, насочена към създаване на трайни унифицирани практики и стандарти за отчетност в съдебната система, може да способства за ограничаване на съмненията за външни влияния и намеса в дейността на съдебната власт, и в същото време да защитава интереса и професионалния интегритет на отделния магистрат. Само, когато висшият административен орган на съдебната власт успее да убеди с действията си и с аргументирана позиция професионалната магистратска общност и широкото представителство на гражданското общество, че принципа за разделение на властите и правилата за социално взаимодействие се спазват без изключение, ще бъде укрепен авторитета на българския магистрат и независимата съдебна власт. Отстояването на независимостта не е еднократен акт, а дълъг процес, който не се изчерпва с 5-годишен мандат. Процес, при който определящи са малките, но уверени крачки, в посока към намиране на оптимални консенсусни решения за проблемите на съдебната власт, при баланс на интересите на магистратите и на обществото.

II. ГРАНТИРАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП И КАЧЕСТВЕНО ПРАВОСЪДИЕ

Множество мерки в този аспект са предприети досега в дейността на ВСС, включително и с външно финансиране по линия на европейските оперативни програми - някои вече са финализирани, други са в различен етап на реализация. Бяха положени усилия и постигнат консенсус за изграждане на общ портал за електронно

правосъдие, за въвеждане на система за оценка на натовареността, за унифициране на стандарти за устойчива правораздавателна дейност и постигане на единна институционална комуникационна визия на органите на съдебната власт. В ход е процес на уеднаквяване на информационните системи на съдилищата с добавяне на нови функционалности, с цел улесняване на съвместимостта и минимализиране на разликата в стандартите и начина на работа между отделните звена на съдебната система. Новият ВСС трябва да продължи и да надгражда постигнатото в тази насока, като в процеса на утвърждаването на единна политика и стандарти за достъп до правосъдие и предоставяне на съдебна информация се стреми да привлича и търси обратната връзка с магистратите и съдебната администрация.

ВСС следва да се ангажира с текущ преглед /и при необходимост да ползва външна експертиза/ на работата на информационните системи в съдилищата и предоставяното съдебно-административно обслужване, за да се върви към подобряване на информационния обмен вътре в съдебната система и с външните потребители. Желателно е новият ВСС да стимулира участието и сформирането на тематични работни групи от магистрати от различни нива и звена на съдебната власт в процеса на създаване, предварителна оценка и обсъждане на стратегически за правосъдната система политики. Това може да стане чрез обезпечаване на on-line достъп и насърчаване на дискусии в форми и модули за реално практическо включване в процеса на анализ и на вземане на решения. Полезно би било ВСС да положи усилия в провеждането на информационна политика, насочена към широката общественост относно перспективите и възможностите за използване на предоставяните услуги за потребители по електронен път; да популяризира иновативни практики и да създава партньорства с гражданския сектор за осъществяване на мониторинг върху процедурите за достъп до съдебни документи и информация; да търси външна експертна оценка за цялостната дейност на органите на съдебната власт.

Новият ВСС трябва да се стреми да формира ясна и обективна представа за реалната натовареност в съдебната система, стъпвайки на анализ на годишните отчетни доклади и социално-икономически данни, системата за измерване на натовареността, като своевременно предприема адекватни действия за оптимизиране на натоварването, така че да не се допуска драстичен дисбаланс и висок интензитет на натовареност в отделни органи, което да се отрази на качеството на правосъдието.

Поддържането на компетентността на работещите в съдебната система чрез осигуряване на условия за насърчаване на професионално развитие, периодичното проучване на нуждите от обучение, както и набелязването на приоритети в контекста на професионално и обществено актуални теми с цел изготвяне на обучителни планове на национално и регионално ниво, базирани на идентифицираните в практиката нужди – също са отговорност на ВСС и имат пряко отношение към качеството на правосъдието, еднаквостта на съдебните процедури и административното обслужване на гражданите.

III. УПРАВЛЕНИЕ, БЮДЖЕТ И МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Утвърждаването на гъвкав стратегически подход в управлението на материалните и човешки ресурси следва да залегне в основата на управлението на новия ВСС, а политиките за планиране, контрол и оценка - като условия за вземане на адекватни, популярни и информирани решения. Това е изключително важно при финансовите ограничения, в които се налага да работи българската съдебната система. Необходимо е акцентът да се постави върху изпълнение на планираните дейности при стриктно спазване на принципите за икономичност и ефикасност на разходите. Макар прилагането на програмното бюджетиране да не е задължително за съдебната система към момента, то е ефективен управленски инструмент. Чрез него постигането на целите ще бъде обвързано с адекватно разпределение на ресурсите, при ясни индикатори за степента на постигане на планирания резултат. То ще даде и аргументи „за“ или „против“ и при вземане на решения свързани с оптимизацията на съдебната карта в Република България.

През годините се постигна подобрение по отношение на управленската политика, свързана с разпределението на делата на случаен принцип, анализа на натовареността на съдилищата, трансформирането и преразпределението на длъжности в съдебната система на годишна база, обученията на магистрати, въвеждането на информационни системи и единни електронни портали, част от т.нар. електронното правосъдие. Необходими са още стъпки и воля за намиране на балансирані решения за по-чувствителните и дискуссионни теми като промяната на съдебната карта и постигането на по-равномерно натоварване между отделните съдебни органи.

Прилагането на консенсусен управленски подход може да доведе до по-добро функциониране на съдебната система, но и новият

състав на ВСС ще бъде изправен пред ограниченията в съществуващата материално-техническа база на отделните органи на съдебната власт. В условията на рестриктивен бюджет, ВСС трябва да отстоява по-активно политики и трайни мерки за обновяване и реновиране на сградния фонд. Много съдебни сгради не отговарят на стандартите и предписанията за този род институции. Крайно време е на този проблем да се търси трайно междуинституционално решение, на базата на принципно и лоялно сътрудничество с другите власти в държавата, основано на разбирането, че проблемът с архитектурната среда на правосъдните органи не е проблем на комфорта на магистрати и съдебни служители. Това е проблем и за всички онези хора и страни по дела, които разчитат на достъпна среда и на качествено правораздаване в разумни срокове, тъй като в голяма степен местата, където се осъществява правосъдната дейност формират обществените усещания за доверие, независимост и държавност.

IV. КАДРОВА ПОЛИТИКА, УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, КАРИЕРНО ИЗРАСТВАНЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА МАГИСТРАТИТЕ

Приетите в последните години изменения в законодателството, свързани с разделянето на ВСС на две колегии, нормативната уредба на конкурсите в съдебната власт, разработените правила и методики за атестиране, назначаване и повишаване, изборът и приемането на правила за дейността на новосформираните Комисии по атестирането и конкурсите са значителна крачка към подобряване на процедурите и повишаване на прозрачността в кариерното израстване.

Конкретно разписаните в ЗСВ нови правомощия на Общите събрания на съда и възможността всеки съдия да влияе с повече тежест при определяне на организацията на работните процеси в отделните структури, да изразява становища относно процеса на номиниране и назначаване на административни ръководители, изслушване на кандидатури за заместник председатели и др., безспорно са демократично достижение, което открива нови предизвикателства пред ВСС. Той е изправен пред отговорността да преодолее субективизма в преценката на индивидуалните качества на кандидатите и концепциите им за администриране на съответните органи на съдебна власт, като мотивира решенията си за конкретните назначения на базата на утвърдени и последователно отстоявани приоритетни политики за развитие на съдебната система. Допълнително предизвикателство за системата е възможността при поредица от неуспешни избори за

ръководители на съдилища да се стигне до траен отлив на кандидати и липса на мотивация у магистратите за заемане на ръководни административни длъжности, както и за създаване на предпоставки за порочни практики, чрез фигурата на „изпълняващ функциите“. В този смисъл новият ВСС дължи на магистратите и обществото ясна позиция и отговорна реакция за назначенията на административни ръководители.

Участието в Комисията по атестирането и конкурсите на избрани от различните нива на системата действащи съдии, имащи превес над членовете от съдийската колегия, би следвало да обезпечи в достатъчна степен прозрачното и предвидимо кадрово развитие на съдиите. Работата и ефективността на този новосформиран орган на ВСС предстои да се оценява и анализира, за да се открият позитивите и извърши корекция при необходимост, за да се осигурят оптимални условия за кадрово израстване и професионално развитие на отделния магистрат.

Ролята на ВСС при управлението на човешките ресурси в съдебната система е първостепенна и по отношение на ресурсното обезпечаване на обучителни програми за магистрати и съдебни служители. Полезно би било създаването на електронна база данни, която да отразява реалното състояние на наличния потенциал на системата в цялост – сертифицирани умения, придобитите в практика компетентности, специализации, интереси и т.н., необходимостта от развиването им или придобиването на нови компетентности. Паралелно в тази база данни може да се включат резултатите от анкетни проучвания на потребностите от обучение, данни за идентифицираните нужди от провеждане на обучения, като същевременно се обезпечават възможност за осигуряване на равнопоставен достъп до обучителни форми и добри практики.

Дисциплинарните производства, които висшият кадрови орган на съдебната власт образува и провежда, са друг аспект от дейността му, който активно фокусира едновременно и обществено внимание, и интерес в магистратската общност. Това на свой ред предизвиква множество коментари и провокира дебати, които често преливат от чисто професионалната плоскост в отявлени критики в публичното пространство и носят допълнителни негативи за съдебната власт и нейния управленски орган. Извършената нормативна промяна в правилата за дисциплинарна дейност на ВСС е реална стъпка в посока към съблюдаване на правата на отделния магистрат и защитата на авторитета на съдебната власт. В тази връзка при анализа на

прилагането им е необходимо да се вземат предвид становищата по тях от съсловните организации на магистратите.

V. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА И ПОВИШАВАНЕ НА ДОВЕРИЕТО В СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

В условията на имиджова криза, при повсеместната липса на авторитет и уважение към институциите въобще, от съществено значение е новият ВСС да предприеме активни и адекватни мерки в средносрочен и дългосрочен план за постигане на положителна промяна и преодоляване на ерозията в общественото доверие към съдебната власт. Водената досега комуникационна политика и изпълнението на утвърдената Комуникационна стратегия е желателно да бъдат подложени на комплексен външен и вътрешен мониторинг, анализ и оценка. По този начин на основата на прозрачност и диалогичност с ключовите общности, ще се обезпечат релевантни на обществените нагласи действия и реакция.

При различни информационни поводи и чрез използване на утвърдени комуникационни канали и инструменти (включително медийни участия на членове на ВСС, отговори на конкретни тематични питання на организации от неправителствения сектор и граждански инициативи) представителите на Висшия съдебен съвет следва да представят максимално прозрачно дейността на колективния орган на съдебната власт, работата на неговата администрация, да обясняват прилаганите единни изисквания, унифицирани механизми и правила за отчетност, превенция на корупцията и предотвратяване на конфликт на интереси, както и да популяризират създадените практики на органа за работа и реакция по сигнали и жалби. Необходимо е ВСС периодично да анализира, обновява и оптимизира формите и механизмите за наблюдение на риска от корупционни практики и да предприема стъпки за разясняване на конкретни свои действия пред представители на медиите, неправителствени организации, адвокатурата и различните професионални и съсловни организации.

Изграждането и поддържането на доверие, и преодоляването на рисковете от корупционен натиск, изискват целенасочени усилия и постоянна обратна връзка с действащите магистрати и администрацията в отделните органи на съдебната власт. Удачно би било всички действия по оценка на риска от корупционни практики, обобщаващия анализ и набелязваните стъпки да се извършват в максимално широко взаимодействие и сътрудничество с представители на магистратски, граждански организации и системи за европейски мониторинг.

Прилагането на унифицирана методика относно приемането и разглеждането на сигнали за корупция в съдебната система и своевременната реакция на ВСС при съмнения за корупционно поведение или конфликт на интереси ще обезпечи по-здравословна и стабилна среда за работа на правосъдната система и преодоляване на дефицита на обществено доверие.

Изготвил концепцията:

Ерна Якова-Павлова